

Aprob,
Avocatul Poporului,

Renate Weber

RAPORT

privind vizita desfășurată la Penitenciarul Giurgiu

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Penitenciarul Giurgiu, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Conform art. 2 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție, îndeplinește atribuțiile specifice de Mecanism Național de Prevenire a torturii în locurile de detenție, în sensul Protocolului optional, adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, ratificat prin Legea nr. 109/2009.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție monitorizează în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție, în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora, în principal prin: **a)** vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție în scopul verificării condițiilor de detenție și a tratamentului aplicat persoanelor private de libertate; **b)** formularea de recomandări conducerilor locurilor de detenție vizitate în urma vizitelor efectuate; **c)** formularea de propuneri de modificare și completare privind legislația în domeniu sau observații privind inițiativele legislative existente în domeniu.

În acest context, în conformitate cu art. 34, art. 35 lit. a) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, instituția Avocatul Poporului-MNP a efectuat la data de 28 noiembrie 2019 o vizită la Penitenciarul Giurgiu.

La efectuarea vizitei au participat doamna **Adjunct al Avocatului Poporului (la momentul efectuării vizitei), domnul** **șef cabinet** Avocatul Poporului, doamna **- jurist, domnul** **- jurist, doamna Ioana**
- medic, doamna **- asistent social, doamna**
- psiholog, domnul **- psiholog, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, precum și domnul**
- reprezentant al Organizației Neguvernamentale Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului.

Vizita a avut caracter inopinat și a avut ca obiective: asistența medicală la încarcerare, evaluarea medicală și asigurarea tratamentului în cazul persoanelor custodiate, sancțiuni disciplinare, programe psihologice de grup pentru persoanele custodiate agresive și cu afecțiuni

psihice, respectarea dreptului la informație, activități educative, de asistență socială, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

Constatările rezultate din vizita efectuată

La data vizitei, capacitatea Penitenciarului Giurgiu era de 1515 locuri, în custodie se aflau 1222 persoane private de libertate, inclusiv tineri, străini, penitenciarul având organizate secții pentru toate regimurile de executare. Nu erau custodiate persoane minore, iar persoanele de sex feminin puteau fi custodiate doar pentru perioade scurte de timp dacă se aflau în tranzit. La data vizitei o femeie se afla în tranzit (vizită intimă).

Potrivit informațiilor comunicate de reprezentanții unității penitenciare, în conformitate cu Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și a Deciziei nr. 704/2016 privind profilarea locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, Penitenciarul Giurgiu era structurat astfel:

- a) 5 secții cu regim de maximă siguranță, pentru persoane condamnate (majore) de sex masculin;
- b) 1 secție pentru persoane private de libertate vulnerabile din punct de vedere medical-social, de sex masculin, clasificate să execute pedeapsa în regim de maximă siguranță;
- c) 5 secții cu regim închis, pentru persoane condamnate (majore) de sex masculin, din care una include camere pentru persoane condamnate din regimul deschis pentru folosirea la muncă;
- d) 1 secție specială de arestare preventivă pentru persoane arestate preventiv (tinere și majore) de sex masculin care include și camere cu regim închis și maximă siguranță pentru persoane condamnate (tinere) de sex masculin;
- e) 1 secție de infirmerie cu camere de staționare;
- f) 1 secție cu regim deschis pentru persoane condamnate cu vârstă peste 21 de ani de sex masculin.

Cu privire la custodierea tinerilor s-a constatat că unii dintre aceștia aveau domiciliul într-o altă regiune a țării, la o distanță considerabilă de Penitenciarul Giurgiu. **În consecință menținerea legăturii cu familia și reabilitarea psihosocială erau dificil de realizat.** În unele situații, de la transferul în acest penitenciar, tinerii nu au beneficiat de nicio vizită din partea familiei sau aparținătorilor tocmai datorită distanței față de domiciliu, perioadele depășind mult perioada de 12-16 luni.

Situată de fapt a persoanelor din regiunea Moldova custodiate în Penitenciarul Giurgiu încalcă prevederile art 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Penitenciarul în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate se stabilește de Administrația Națională a Penitenciarelor. La stabilirea penitenciarului se are în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, ținându-se seama și de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare socială identificate, sex și vârstă.

Totodată, Regula 59 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Mandela) prevede ca: *Deținuții trebuie să fie repartizați, în măsura posibilă, în penitenciarele amplasate în apropierea caselor lor sau a instituțiilor de reabilitare socială.*

La nivelul unității în cadrul secțiilor cu regim închis și maximă siguranță, erau amenajate un număr total de 368 de camere de detenție din care, 96 de camere cu capacitatea de 2 locuri, 7 camere cu capacitate de 9 locuri, 261 cu capacitate de 4 locuri.

Conform informațiilor furnizate de reprezentanții unității penitenciare, o particularitate a locului de deținere o constituia secția E9, secție proiectată anume pentru detinuții cu risc pentru siguranța penitenciarului, precum și pentru cei care executau măsura disciplinară a sancțiunii cu izolare. Secția avea o capacitate de 57 de camere destinate cazării a maxim 2 persoane private de libertate/cameră. Suprafața camerei de detenție era de 9,33 m². Camerele de detenție din cadrul acestei secții erau dotate cu 2 paturi cu saltele, persoanelor private de libertate fiindu-le asigurat pat individual și cazarmament necesar, o noptieră cu două compartimente distințe, destinată depozitării obiectelor personale, dată în folosință la două persoane private de libertate, un complex format din masă și scaun antivandal, precum și un cuier antivandal. Grupul sanitar al camerei era dotat cu w.c. de tip turcesc. Camera de detenție specifică secției E9 era dotată și cu chiuvetă, oglindă, etajeră.

La data de 04.06.2018 au fost terminate lucrările, pentru secția de detenție ce deservea regimul deschis. La nivelul acestei secții erau amenajate un număr de 23 de camere de detenție, dintre care 21 de camere cu o capacitate de 9 locuri și 2 camere cu o capacitate de 2 locuri.

a) Referitor la condițiile de cazare

Echipa de vizită a reținut următoarele aspecte:

Existau camere de cazare dotate corespunzător (tv, frigider, dulapuri metalice, ferestre din termopan etc.) cu grupuri sanitare proprii formate din cabine de toaletă și duș curate, igienizate, instalațiile sanitare funcționale. Cazarmamentul și luminatul natural/iluminatul artificial erau

corespunzătoare. Au fost vizitate, de asemenea, camere de deținere din secția 2 (E.2.13,E.2.25) unde erau cazați deținuții care lucrau la deservire, camerele și grupurile sanitare fiind bine întreținute.

Cu toate acestea, multe din camerele din Secția E9 vizitate nu erau igienizate, având mobilierul și cazarmamentul în stare avansată de uzură, iar w.c.-ul tip turcesc și chiuveta într-un grad avansat de degradare, nefiind asigurată intimitatea persoanelor cazate. Secția E9 dispunea de baie dotată cu 4 instalații de duș care nu asigurau intimitate.

De asemenea, **erau camere de cazare care nu erau dotate cu televizor**. Potrivit informațiilor comunicate de reprezentanții unității penitenciare, 100 camere necesitau dotare cu televizor. **Astfel, se recomandă dotarea acestora cu tv.** Existau în interiorul camerelor de cazare telefoane cu card personal care funcționau și ca interfon.

Potrivit informațiilor furnizate de reprezentanții unității penitenciare, în anul 2019 au intrat în patrimoniul unității, prin contract de sponsorizare, un număr de 20 aparete TV, iar în anul 2018, la fundamentarea bugetului pentru anul 2019, a fost solicitată suma de 100000 ron în vederea achiziționării unui număr de 100 aparete TV, creditele bugetare fiind insuficiente pentru achiziționarea acestora.

În secția E.1 erau cazați arestații preventiv (3 tineri și 30 adulți), minorii (la data vizitei nu erau cazați minori) persoanele private de libertate în perioada de carantină (22 persoane) și tinerii (10 în regim de maximă siguranță, 41 în regim închis și un Tânăr în regim semideschis). **A fost vizitată camera 1.3, în care se cazau minorii, care dispunea de grup sanitar și era dotată cu 4 paturi din material lemnos, noptieră și o bancă, toate dotările prezentând un grad avansat de uzură.**

Echipa de vizită a constatat că **dotările pentru persoanele private de libertate cu dizabilități locomotorii (rampe, bare la toaletă) lipseau**. Potrivit art. 43 alin. 10 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, în cazul în care persoana condamnată prezintă dizabilități, administrația penitenciarului dispune măsurile necesare executării, de către aceasta, a pedepsei, în condiții care să respecte demnitatea umană.

Echipa de vizită a constatat **prezența aerului greoi în unele dintre camerele deținuților aflați la regim închis și pe holuri**, cauza fiind fumatul în spațiile respective, de către deținuți și, chiar de către personal. **În acest context, menționăm că:**

Potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun, se interzice fumatul în toate spațiile publice închise, spațiile închise de la locul de muncă, mijloacele de transport în comun, locurile de joacă pentru copii.

De la prezentele prevederi fac excepție celulele pentru deținuți din penitenciarele de maximă siguranță.

Conform art. 52 lit. bb) și art .122 alin. (2) și (3) din Regulamentul de ordine interioară a unității penitenciare se interzice fumatul în pat. Conform Legii nr. 15/2016 se interzice fumatul în toate spațiile publice închise, spațiile închise de la locul de muncă, mijloacele de transport în comun, locurile de joacă pentru copii. De la prezentele prevederi fac excepție celulele pentru deținuți din penitenciarele de maximă siguranță. Fumatul este permis numai în camere special amenajate, cu respectarea unor condiții.

Având în vedere că Penitenciarul Giurgiu nu dispune numai de secții cu regim de maximă siguranță, **se recomandă punerea de acord a prevederilor din Regulamentul de ordine interioară al Penitenciarului Giurgiu cu prevederile Legii nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun.**

Apa rece era furnizată permanent, iar apa caldă era distribuită după un program aprobat de directorul unității penitenciare, **constând într-o oră pe zi (la corpurile A, B, C, D, corpu deținere regim deschis, Secția E9). La momentul efectuării vizitei, caloriferele** (care erau funcționale) **din camerele de cazare nu erau încălzite, deși condițiile atmosferice presupuneau furnizarea agentului termic și în cursul zilei. Se recomandă, furnizarea agentului termic și în cursul zilei.**

Camerele de izolare din cadrul secției E.9 (2 camere) și secției E.12 (o cameră) erau corespunzătoare din punct de vedere al destinației, fiind prevăzute și cu grup sanitar separat. La momentul efectuării vizitei în camerele de izolare nu se afla nicio persoană privată de libertate.

În curtea interioară a Penitenciarului Giurgiu există o cantitate mare de fier vechi depozitată, despre care, reprezentanții unității penitenciare vizitate au relatat că, fierul era prevăzut pentru casare, dar din cauza nesoluționării unui dosar penal, activitatea de casare nu se putea finaliza. Astfel, **se impune casarea fierului vechi după soluționarea dosarului penal.**

b) Referitor la situația personalului

Din discuțiile purtate cu reprezentanții Penitenciarului Giurgiu a rezultat că, posturile vacante existente la nivelul unității penitenciare nu au putut fi ocupate **datorită blocării concursurilor de organizare a posturilor în întreg sistemul penitenciar.** Astfel, 101 posturi erau vacante în cadrul Penitenciarului Giurgiu, ceea ce crea dificultăți în funcționarea optimă a activităților penitenciarului. Au existat însă angajări prin admiterea în penitenciar a agenților absolvenți ai școlilor de penitenciare.

Lipsa personalului era o problemă principală a Penitenciarului Giurgiu, ajungându-se la situația în care 3 psihologi (2 angajați și unul cu contract de voluntariat) aveau în evidență 1222 de persoane (persoanele private de libertate încarcerate la momentul vizitei). De asemenea în Secția 1 de deținere, conform informațiilor furnizate, unui agent supraveghetor îi reveneau 116 deținuți atât în tura de zi, cât și în cea de noapte.

O altă problemă era cea a lipsei personalului care să desfășoare cursurile creditate, creditele pe care persoanele private de libertate le primeau ca urmare a participării la cursuri educative, de reintegrare socială, la ateliere de muncă, etc ce puteau fi folosite pentru recompense.

În acest context, se impune clarificarea situației privind ocuparea posturilor vacante existente la nivelul Penitenciarului Giurgiu.

Cu privire la pregătirea personalului pentru negociere, gestionarea conflictelor, comunicare, deși au existat persoane care au beneficiat de astfel de cursuri în anul 2019 (unele organizate în cadrul penitenciarului) raportat la numărul de cadre care intră în contact zilnic cu persoanele private de libertate, nevoia de pregătire profesională este mult mai ridicată.

La solicitarea șefului de cabinet al Avocatului Poporului a fost alarmată echipa operativă a Penitenciarului Giurgiu. Timpul de reacție al echipei operative a fost de 4 minute, fiind considerat un timp corespunzător.

c) Referitor la situația sancțiunilor disciplinare aplicate persoanelor private de libertate în anul 2019, până la data vizitei

Potrivit documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea Penitenciarului Giurgiu, s-au constatat următoarele:

Comisia de disciplină se întrunea o dată pe săptămână sau de câte ori se impunea; la data vizitei erau circa 40 de dosare disciplinare în lucru.

În anul 2019 au fost înregistrate 1939 rapoarte de incident pentru care s-a dispus angajarea procedurii disciplinare, 406 de dosare au fost clasate, în final fiind aplicate 1533 sancțiuni disciplinare, din care: avertisment – 521; suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive – 271; suspendarea dreptului de a primi și cumpăra bunuri – 467; suspendarea dreptului de a presta o muncă – 12; suspendarea dreptului de a primi vizite – 175; izolare - 82.

Referitor la cele 175 de sancțiuni privind suspendarea dreptului de a primi vizite, în ultimul Raport ca urmare a vizitei în România, publicat în martie 2019, CPT recomandă ca **restricționarea vizitelor să nu fie folosită ca pedeapsă disciplinară**. Sub acest aspect,

menționăm că instituția Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a sesizat Ministerul Justiției prin raportul întocmit urmare a vizitei efectuate la Penitenciarul Jilava în anul 2017, solicitând armonizarea art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013, referitor la aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni și modificarea art. 101 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, în sensul includerii dreptului de a primi vizite în categoria drepturilor care nu pot fi îngrădite, cu Regulile Mandela adoptate de O.N.U. **potrivit cărora sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia** (Regula nr. 43 pct. (3)).

De asemenea, potrivit Ansamblului de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela), **administrația penitenciarelor este încurajată să utilizeze, în măsura posibilă, prevenirea conflictelor, medierea sau orice alte mecanisme alternative de soluționare a litigiilor pentru a preveni încălcările disciplinare sau pentru a soluționa conflictele** (Regula nr. 38). În același timp, potrivit Normelor CPT, deciziile de aplanare a conflictelor trebuie să aibă prioritate în fața sancțiunilor și procedurilor disciplinare oficiale. Astfel, **echipa de vizită recomandă examinarea posibilității utilizării medierii în scopul prevenirii abaterilor disciplinare sau al soluționării conflictelor.**

Abaterile disciplinare pentru care au fost aplicate aceste sancțiuni au constat în: deținerea de obiecte interzise - 160, agresiuni între persoane private de libertate - 172, autoagresiuni - 417, agresiuni asupra cadrelor - 2, distrugere bunuri - 364.

Potrivit informațiilor comunicate de judecătorul de supraveghere a privării de libertate din Penitenciarul Giurgiu, în anul 2019 au fost înregistrate 603 plângeri împotriva hotărârilor comisiei de disciplină, din care au fost soluționate 547, astfel: **67 au fost admise**, 29 au fost admise în parte și 451 au fost respinse prin încheieri ale judecătorului de supraveghere a privării de libertate. **Judecătoria Giurgiu a admis 8 contestații împotriva încheierilor judecătorului de supraveghere a privării de libertate.**

De asemenea, au fost înregistrate 366 de plângeri de către persoanele private de libertate împotriva măsurilor privitoare la exercitarea drepturilor luate de către administrația penitenciarului, din care au fost soluționate 321, astfel: 7 au fost admise, 20 au fost admise în parte, iar 297 au fost respinse. Ponderea plângerilor a fost reprezentată de nerespectarea dreptului la asistență medicală, a dreptului la vizită și a dreptului la informație.

Potrivit informațiilor comunicate de reprezentanții unității penitenciare **71 de hotărâri ale comisiei de disciplină au fost anulate prin încheieri ale judecătorului de supraveghere**

și 9 hotărâri ale comisiei de disciplină au fost anulate prin sentințe penale de către instanța de judecată, iar **406 de dosare au fost clasate de comisia de disciplină**.

Sub acest aspect, membrii echipei de vizită recomandă cercetarea prealabilă privind lămurirea incidentului sub toate aspectele și administrarea dovezilor certe în legătură cu săvârșirea abaterii disciplinare reținute în sarcina persoanei private de libertate de către Comisia de disciplină a penitenciarului.

d) Referitor la programele psihologice de grup pentru persoanele custodiate agresive și cu afecțiuni psihice

În cadrul serviciului de Asistență Psihosocială își desfășurau activitatea 2 psihologi, 7 educatori, 4 agenți educație (inclusiv un monitor sportiv, 1 agent la bibliotecă), 2 asistenți sociali, 1 șef serviciu educație, 1 preot și 1 șef serviciu. Posturile vacante în cadrul serviciului de asistență psihosocială erau 7, iar la serviciul educație erau 5. De asemenea, un psiholog își desfășura activitatea în unitatea penitenciară în baza unui contract de voluntariat.

Asistența psihologică era asigurată de psihologi cu competențe profesionale în psihologie clinică, ce asigurau conform prevederilor legale desfășurarea activităților profesionale, ce constau în activități de evaluare inițială, periodică, finală, consiliere psihologică, individuală/grup și convorbiri individuale și derulare de programe specifice persoanelor cu scopul reintegrării sociale.

Referitor la programul activităților desfășurate de psihologi, acesta era structurat din activități de birou (actualizare date PMSWEB, completare dosare, întocmire documente, mape program), evaluare psihologică, consiliere/convorbire psihologică, programe derulate cu privire la diminuarea comportamentului agresiv și al violenței, ce se desfășurau zilnic în intervalul orar 8,00-16,00.

Având în vedere specificul unității (regim de maximă siguranță, regim închis, regim semideschis, regim deschis), activitățile de asistență psihologică obligatorii și optionale erau consemnate în planul individualizat de intervenție al persoanei custodiate, existent în dosarul fiecărei persoane custodiate.

Totodată, conform Planului de Management privind organizarea și desfășurarea activităților de educație și asistență psihosocială se derulau activități de sprijinire a persoanelor custodiate la condițiile privării de libertate și informarea acestora cu privire la procedura de includere în activități, furnizarea serviciilor de asistență psiho-socială și educațională adaptate permanent nevoilor identificate în rândul persoanelor custodiate, programe de asistență psihosocială, activități de pregătire a deținuților pentru liberare. De exemplu, cu privire la

programul pentru dezvoltarea abilităților sociale, „*Eu printre oameni*”, creditat cu 25 credite la finalizare, cu o durată de 3 luni înainte de punerea în libertate, erau dobândite abilități de a rezista la presiunea celorlalți dar și propunerii pentru recompense cu scopul reinserției sociale.

Penitenciarul avea un număr ridicat de persoane cu o condamnare pe viață (43), fiind printre penitenciarele cu cele mai multe persoane cu comportament agresiv, pe primele locuri la nivel național, conform declarațiilor conducerii. Totodată, peste 350 de persoane erau diagnosticate cu tulburări psihice, la data vizitei conform registrelor medicale un număr de 364 de persoane primeau medicație psihiatrică.

În acest sens, obiectivele psihologice ale vizitei au cuprins asigurarea asistenței psihologice unor categorii de persoane private de libertate ca aflându-se în situație de vulnerabilitate, printre acestea fiind persoanele cu conduită agresivă, persoane cu antecedente în consumul de substanțe, tinerii sau persoanele străine.

În ceea ce privește activitatea de asistență psihologică, specialiștii organizau activități de grup pe *tematica agresivității*, fie că erau proiecte sau programe de grup. În cadrul diferitelor secții de deținere, au fost organizate proiecte care vizau copiii ca victime ale agresivității, proiecte de activitate pentru diminuarea comportamentului agresiv și al violenței (persoane încadrate la grad sporit de risc pentru siguranța penitenciarului). Totodată, au fost desfășurate programe destinate persoanelor cu conduită agresivă și programe destinate dependenței (jocuri, adicții, alcool) cu persoanele custodiate în regim maximă siguranță) sau programe de prevenire a recidivei. De exemplu, referitor la programele de asistență psihologică specifică destinate dependenței (jocuri, adicții, alcool), a prevenției recidivei, a programelor de formare a abilităților sociale au fost incluse 60 de persoane în fiecare program.

Producerea și consumul de alcool era o practică des întâlnită în cadrul Penitenciarului Giurgiu. Cu privire la specificul sancțiunilor s-a constatat că în cadrul activității comisiei de disciplină începând cu luna octombrie 2019 au fost aplicate pentru producere sau consum de alcool un număr de 43 sancțiuni. Se recomandă luarea măsurilor necesare pentru prevenirea producerii și consumului de alcool în cadrul penitenciarului.

Conform informațiilor oficiale, 9 persoane private de libertate erau incluse într-un program de substituție cu metadonă pentru dependență de opioide. **Unele dintre aceste persoane private de libertate aveau recomandări de consiliere psihologică pentru droguri, dar nu aveau recomandări de includere în programe pentru consumul de droguri.** Astfel, se recomandă includerea persoanele cu tratament cu metadonă în programe de grup pentru persoane cu antecedente în consumul de substanțe;

În gestionarea *comportamentului de risc de tip agresiv*, în cazul transferurilor persoanelor private de libertate s-a constatat emiterea/primirea unor adrese către/de la alte penitenciare prin care se informa despre persoana privată de libertate care a fost identificată cu risc pentru comportamentul agresiv. Totodată, s-a constatat existența unei bune practici și colaborări între serviciile din cadrul penitenciarului.

Astfel, serviciul de asistență psihologică a informat în unele cazuri serviciul medical cu privire la analizarea situației unui beneficiar cu comportament de risc (agresivitate, risc de suicid, risc de vulnerabilizare), eventualitatea unei examinări psihiatricice a stării de sănătate mintală și serviciul educație prin includerea în activități și programe de reintegrare socială conform nevoilor riscului.

Cu privire la *gestionarea situațiilor de autoagresiune*, se constată că în România, conform prevederilor legislației în vigoare persoanele care au un comportament autoagresiv sunt sancționate disciplinar, ceea ce încalcă Normele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și recomandările făcute de delegația CPT la ultima vizită în România.

În ultimul Raport ca urmare a vizitei CPT în România, publicat în martie 2019 se precizează: "*CPT critică faptul că incidentele de autoagresiune și tentativele de suicid sunt tratate ca abateri disciplinare; CPT-ul recomandă autorităților române să se asigure că actele de autoagresivitate și tentativele de suicid să nu mai fie catalogate ca sancțiuni disciplinare și în consecință dispozițiile legale relevante să fie modificate. Totodată CPT-ul recomandă ca restricționarea vizitelor să nu fie folosită ca pedeapsă disciplinară*".

Printre persoanele sancționate la ultimele comisii de disciplină s-au identificat și persoane cu diagnostic psihiatric.

Totodată, în cazul persoanelor cu afecțiuni psihiatricice se încalcă Regula 39 (3) Mandela care stipulează faptul că administrația penitenciarului trebuie să analizeze legătura între o suferință psihică și comportamentul persoanei private de libertate, comportament ce poate fi considerat un rezultat al afecțiunii psihice, iar în cazul autoagresiunilor această Regulă se aplică în totalitate. Pe scurt, o persoană echilibrată psihomoțional nu își va cauza o suferință fizică și psihică, o automutilare, cunoscând însă totodată și consecințele actului său.

Înainte de a impune sancțiuni disciplinare, administrația penitenciarelor trebuie să examineze modul în care boala mentală sau dezabilitatea de dezvoltare a deținutului ar fi putut

contribui la comportamentul său sau la comiterea încălcării sau a faptei care a stat la baza sancțiunii disciplinare. Administrația penitenciarelor nu va sancționa nici un comportament al deținutului care este considerat un rezultat direct al bolii sale mentale sau al dizabilității intelectuale.

Avocatul Poporului a formulat Recomandarea nr. 34/2019 cu ocazia efectuării unei anchete la Penitenciarul Mărgineni, sens în care a fost solicitat ANP să sesizeze Ministerul Justiției în legătură cu armonizarea dispozițiilor art. 82 lit. ț) și art. 100 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, referitoare la interzicerea actelor de autoagresiune, considerate abateri disciplinare grave și sancționate, cu recomandarea CPT de a nu mai sancționa disciplinar actele de autoagresiune. Conform răspunsului ANP, a fost înaintat **Ministerului Justiției un proiect de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, conform căruia la art. 101, după alineatul (3), se introduce un nou alineat, alineatul (3¹), cu următorul cuprins:**

"(3¹) Persoanele condamnate diagnosticate cu afecțiuni psihice grave nu pot fi sancționate pentru nerespectarea interdicției prevăzută la art. 82 lit. ț)."

De subliniat că în cazul unor persoane private de libertate autoagresiunile au avut un caracter repetat, or comportamentul în sine conține o componentă de tip psihologic nu de tip disciplinar. Spre exemplu, (*"persoana și-a provocat multiple plăgi la nivelul brațelor și a gâtului"*).

În unele situații, conform hotărârilor comisiei de disciplină din cadrul penitenciarului, persoanei căreia a avut două sau trei comportamente de tip autoagresiv, i s-au aplicat unele sancțiuni ușoare de către comisia de disciplină precum avertismentul, însă în alte situații au fost aplicate mai multe sancțiuni precum suspendarea dreptului *de a presta o muncă, pe o perioadă de cel mult o lună sau suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală sau exercitarea drepturilor la apărare, petiționare, corespondență și asistență medicală, pe o perioadă de cel mult două luni* (art 101 lit c, d din Legea nr. 254/2013).

În măsura în care dreptul de a presta o muncă, de a participa la activități culturale, artistice și sportive sau de a primi vizite au o valoare esențială în procesul îndelungat de reabilitare psihosocială a persoanei private de libertate, **sancționarea cu suspendarea acestor drepturi**

contravine tocmai principiului reabilitării psihosociale, mai cu seamă în cazul persoanelor cu autoagresiuni unde este necesară înțelegerea nevoilor psihologice care au determinat acest comportament.

În aceste situații măsurile eficiente de schimbare comportamentală sunt cele de tip psihomedico-social. Drept dovedă despre **ineficiența sanctiunilor disciplinare în cazul persoanelor cu autoagresivitate este tocmai caracterul lor repetitiv, nevoia psihologică nefiind tratată**.

Potrivit unor prezentări statistice, numărul autoagresiunilor la nivel penitenciarului Giurgiu era prezent în fiecare lună a anului, cu dosare înregistrate de la 17 autoagresiuni în martie 2018 până la 37 de autogresiuni în august 2018, 58 în octombrie 2018. Potrivit statisticilor în anul 2018 au fost înregistrate un număr de 407 dosare de autoagresiuni comparativ cu anul 2017 (260 autoagresiuni) sau 2016 (244 autogresiuni).

CPT recomandă să nu mai fie sancționate disciplinar actele de autoagresiune în toate situațiile în care persoanele private de libertate se automutilează și nu doar în cazurile în care acestea prezintă tulburări/dizabilități mintale ("astfel de acte reflectă deseori suferința pe care deținuții încăpătă în cauză o întâmpinare"). Prin urmare, considerăm că **se impune punerea de acord a dispozițiilor art. 82 lit. t) ("persoanelor condamnate le sunt interzise: autoagresiunea în orice mod și prin orice mijloace") și art. 100 alin. (2) (încălcarea lor constituie abatere disciplinara gravă)** din Legea nr. 254/2013 cu recomandările CPT, în sensul ca **actele de autoagresiune să nu mai fie sancționate disciplinar**.

În ceea ce *privește categoria tinerilor*, la data vizitei în penitenciar erau custodiați 61 de tineri pe diferite regimuri. S-au desfășurat proiecte de activitate cu prilejul zilei mondiale a tineretului.

Echipa de vizită a avut întrevederi confidențiale printr-o selecție aleatorie cu persoanele tinere. Implicarea acestora în activități și programe nu se diferenția față de categoria adulților. Regulile Mandela acordă o importanță deosebită tinerilor și recomandă activități suplimentare pentru tineri inclusiv exerciții fizice, școlarizarea obligatorie și formarea profesională.

Tinerii deținuți și ceilalți deținuți cărora vârsta și condiția fizică le permit, trebuie să primească în timpul perioadei rezervate exercițiilor fizice, o educație fizică și recreativă. În acest scop, li se vor pune la dispoziție terenul, instalațiile și echipamentul.

1. Trebuie să fie asigurate condiții pentru studii pentru toți deținuții capabili să profite de ele, inclusiv instruirea religioasă în țările în care o astfel de instruire este posibilă. Studiile deținuților analfabeți și a deținuților tineri trebuie să fie obligatorii, iar administrația penitenciarului trebuie să atragă o atenție deosebită acestora (Regula 104).

2. Instruirea profesională în domeniul meserilor utile trebuie să fie organizată pentru deținuții capabili să profite de o astfel de instruire, în special, pentru deținuții tineri (Regula 98).

Mai mult, prin aplicarea sancțiunii disciplinare de suspendare a dreptului la vizită, administrația penitenciarului încalcă Regula 43 Mandela care prevede explicit: *Sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia.*

În final, camerele în care erau cazați unii tineri nu erau dotate corespunzător, nu prezintau mijloace de informare (televizor), tinerii petrecându-și mare parte din timp în camera de deținere.

În penitenciar erau custodiate 34 persoane străine. Echipa de vizită a avut întrevederi cu persoanele vulnerabile din categoria străinilor pentru asigurarea drepturilor la asistență psihologică. Nu au existat plângeri cu privire la respectarea unor drepturi specifice, remarcile cetățenilor străini au fost cu privire la condițiile de cazare în general. S-a remarcat de asemenea că existau printre angajații persoane care nu cunoșteau o limbă străină ceea ce crea dificultăți în relaționare.

Persoanele private de libertate care intrau în refuz de hrană se regăsesc într-o situație de vulnerabilitate. Camera de refuz de hrană din cadrul secție E. 13 nu respectă condițiile minime de cazare (igienă, miros), etc necesitând lucrări de reparații, întreținere și igienizare.

Conform documentelor consultate, nu toate persoanele care au intrat în procedura de refuz de hrană în perioada 2018-2019 au fost consiliate psihologic, conform legii.

Or, art 121 alin. (3) din Regulamentul din 10 martie 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 prevede că *în perioada refuzului de hrană, personalul din serviciile de educație și asistență psihosocială acționează prin consiliere individuală, informând deținutul despre riscurile continuării formei de protest.*

Cu privire la asistența psihologică a persoanelor *cu afecțiuni psihiatricice* s-a constatat că *un număr considerabil de persoane private de libertate erau diagnosticate cu o afecțiune psihiatrică și primeau medicație psihiatrică* (364).

De asemenea, în cadrul secțiilor cu Regim maximă siguranță (E7-E12) se recomandă suplimentarea activităților de asistență psihosocială. În mod special pentru persoanele private de libertate din secția E.9 unde erau cazate un număr de 88 persoane, iar o proporție ridicată dintre acestea primeau medicație psihiatrică și unele erau cazate individual (24).

Cazarea în mod individual poate avea un efect profund negativ asupra sănătății mintale în sensul exacerbării suferinței psihice.

Cu privire la secția E9 de maximă siguranță grad sporit de risc, persoanele erau majoritar cazate individual și separate datorită pericolozității și a unor eventuale conflicte, cu toate acestea activitățile educaționale, psihologice, sociale erau insuficiente. E adevărat că potrivit documentelor, unele din aceste persoane au refuzat evaluarea psihologică sau participarea la alte activități. Regula 25 Mandela precizează:

1. Fiecare penitenciar trebuie să dispună de un serviciu de asistență medicală responsabil pentru evaluarea, promovarea, protecția și îmbunătățirea sănătății fizice și mentale a deținuților, o atenție deosebită fiind acordată deținuților cu necesități speciale de îngrijire medicală sau cu probleme de sănătate care împiedică reabilitarea lor.

2. Serviciul de asistență medicală trebuie să includă o echipă interdisciplinară cu personal calificat suficient, care acționează în mod independent și care dispune de experiență suficientă în psihologie și psihiatrie.

De adăugat că secția E9 cuprindea 56 de camere. **Spațiul personal era insuficient, wc-ul de tip turcesc în aceeași cameră fără să existe o delimitare, miroșuri în cameră, saltelele erau deteriorate, etc.** Cazarea persoanelor private de libertate pe secția E9 constituie o formă de tratament degradant.

La modul optim, având în vedere numărul ridicat de persoane cu afecțiuni psihiatriche, să ar **recomanda crearea unei secții medico-sociale care să asigure asistență medicală și reabilitarea psihosocială a acestor persoane.** În cadrul acestei secții vor funcționa atât medici psihiatri, cât și specialiști precum psihologi și asistenți sociali.

Insuficiența specialiștilor din cadrul serviciului poate fi o cauză pentru următoarea constatare: **în penitenciar erau custodiate persoane care în ultimii 2 ani, perioada 2018-2019 nu au participat la niciun program de asistență psihosocială.** Deși în unele evaluări inițiale apar aspecte referitoare la dificultăți de adaptare la norme și reguli, probleme în gestionarea agresivității, **nu au fost emise recomandări pentru includerea în programe specifice.** În acest sens, având în vedere procentul ridicat de persoane cu afecțiuni psihiatriche din cadrul penitenciarului care necesită pe lângă evaluarea psihiatrică și tratament psihiatric și o intervenție psihologică, atât activități psihologice de grup cât și activități psihologice individuale se impune ocuparea posturilor vacante din sector asistență psihosocială (**7 posturi vacante**).

Regula 78 (1) Mandela precizează importanța asistenței psihosociale: *Personalului i se va adăuga, după posibilități, un număr suficient de specialiști ca psihiatri, psihologi, lucrători sociali, profesori și instructori tehnici.*

S-a constatat în sens pozitiv că persoanele cu tentativă de suicid au beneficiat de ședințe de consiliere psihologică cu tema suicidului. Însă cu referire la evaluarea riscului suicidar s-a constatat o evaluare bazată doar pe afirmația persoanei private de liberate ”neagă idei suicidare” ceea ce nu este suficient din punct de vedere profesional. **Deținerea și aplicarea unor instrumente de evaluarea psihologică specifice pentru riscul suicidar este obligatorie.**

S-a verificat faptul că unele persoane care au fost sancționate disciplinar pentru două fapte de autoagresiune nu beneficiașeră de servicii de asistență psihosocială. **De aceea, se recomandă asigurarea consilierii psihologice persoanelor care au suferit acte de autoagresiune.**

Regula 30 Mandela precizează necesitatea acordării unui tratament corespunzător, *O atenție deosebită va fi acordată: (c) Identificării oricărora semne de stres psihologic sau de altă natură cauzate de privațiunea de libertate, inclusiv, dar nu limitându-se la, riscul de sinucidere sau automutilare și simptomele de retragere care rezultă din consumul de droguri, medicamente sau alcool și întreprinderii tuturor măsurilor individualizate sau de tratament corespunzătoare.*

Din documentele consultate a reieșit că în semestrul I din anul 2019, specialiștii din cadrul Serviciului Educație au desfășurat programe și activități educaționale, moral-religioase, de informare, activități sportive, la care au participat 4064 deținuți, dintre care 33 de activități au fost organizate în exteriorul penitenciarului.

Referitor la desfășurarea activităților în parteneriat cu colaboratorii externi persoanele private de libertate au beneficiat de vizite la obiective culturale (Ateneul Nicolae Bălănescu, Centrul Cultural Ion Vinea), de vizionare spectacol (Ziua Eroilor, Muzeul Județean Teohari Antonescu Giurgiu, Muzeul Regional de Istorie din Ruse, pelerinaj (Biserica Evanghelică), de participare la excursii în natură.

La nivelul unității erau încheiate protocoale de colaborare cu Inspectoratul Județean de Poliție Giurgiu, cu D.G.A.S.P.C., Jandarmeria, cu Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog, dar și cu inspectoratele școlare, în baza cărora se desfășurau activități educative, de socializare.

De asemenea au fost susținute de către cei doi psihologi ai Penitenciarului Giurgiu, activități la data de 25 noiembrie 2019 Ziua internațională împotriva violenței femeii, la care au participat

66 de persoane private de libertate de la regimul de maximă siguranță care au săvârșit infracțiunii, acte de violență împotriva femeii.

Din documentele puse la dispoziția echipei de vizită referitoare la structura activităților serviciului de asistență psihosocială s-a constatat că în semestrul I au fost efectuate un număr de 1084 evaluări psihologice, 115 - consilieri psihologice (cu 220 ședințe), 474 - convorbiri individuale, 69 - program destinat persoanelor cu conduită agresivă, 52 de persoane au fost incluse în programul destinat adicțiilor. Totodată, au fost desfășurate proiecte destinate persoanelor cu conduită agresivă, fiind incluse 23 de persoane, activități ce se derulau și în momentul vizitei.

Referitor la instrumentele clinice aplicate, psihologii utilizau în funcție de particularitățile fiecărei persoane instrumente clinice standardizate de evaluare a tulburărilor de personalitate, testul de evaluare a agresivității (screening și severitate), inventarul MCMI-II (achiziționat de penitenciar), instrumentul standard de evaluare inițială C1.

Fiecare psiholog a participat în calitate de membru al echipelor multidisciplinare constituite la nivelul secțiilor de detinere, asigurând asistență psihologică a deținuților stabiliți pentru monitorizarea comportamentală prin programe de implementare a strategiei de reducere a comportamentelor agresive: activități/ programe de scădere a impulsivității și agresivității.

Având în vedere specificul unității (regim de maximă siguranță, regim închis, regim semideschis, regim deschis), activitățile de asistență psihologică obligatorii și optionale erau consemnate în planul de intervenție individualizat, iar cele facultative nu se îregistrau ca recomandări în planul individualizat al persoanei custodiate.

Totodată, în funcție de regimul de detenție, cu scopul facilitării reintegrării sociale, se organizau activități stucturate, semistructurate, de școlarizare și formare profesională a deținuților custodiați.

La nivel individual, psihologii organizau convorbiri individuale cu persoanele private de libertate, fiind susținute convorbiri referitoare la participarea la activitățile psihologice, lămuriri privind situația creditelor, posibilitatea acordării unei recompense, și alte aspecte. În cadrul convorbirilor individuale, personalul sectorului integrare socială realiza o selecție a aspectelor problematice semnalate, reținându-le spre soluționare pe cele care îi revineau ca responsabilitate, conform domeniului și limitelor de competență.

De remarcat că ședințele de psihologie se acordau atât la solicitarea proprie a persoanelor private de libertate cât și la sesizarea șefului de secție sau la recomandarea cadrelor medicale

ale unității. Consilierea psihologică era asigurată pentru toate categoriile de deținuți, bolnavi psihic, consumatori de alcool, droguri, diminuarea riscului suicidar, în criză, pentru agresorii sexuali, pentru persoanele cu risc de vulnerabilizare.

În cursul anului 2019 au fost au fost sancționați 216 deținuți cu afecțiuni psihice care au comis abateri disciplinare.

Din raportul de analiză a comportamentelor agresive/ autoagresive, s-a constatat că cele mai frecvente abateri disciplinare ale persoanelor cu afecțiuni psihice erau: actele de lovire, autoagresiune, de vătămare fizică a personalului.

Din verificarea unui dosar, s-a constatat că o persoană cu diagnostic de *tulburare de persosonalitate de tip borderline*, a manifestat o succesiune de „altercații, autoagresiuni, distrugeri (6), într-o perioadă scurtă de timp (2 luni), acțiuni ce s-au dovedit a fi atât sub formă impulsivă, deliberată, cât și sub formă de obișnuințe.

De precizat că în această speță intervenția principală era medicală (acordarea primului ajutor psihiatric), impusă de tabloul clinic și de gravitatea comportamentului agresiv/autoagresiv. Astfel, după echilibrarea funcțiilor psihice prin medicație de specialitate, persoana custodiată a beneficiat de 4 ședințe de intervenție în criză psihologică, ședințe de consiliere psihologică, fiind inclusă în *Programul destinat persoanelor cu conduită agresivă*, refuzând continuarea activităților.

Din discuțiile cu psihologii, aceștia au precizat că întâmpină anumite dificultăți în a include persoanele custodiate vulnerabile în programele de reabilitare, de reinserție socială, ca urmare a deficitului de personal de specialitate.

Astfel se impune suplimentarea schemei de personal de specialitate-psiholog în vederea prevenirii fenomenului de recidivă.

e)Referitor la asistența medicală la încarcerare, evaluarea medicală și asigurarea tratamentului în cazul persoanelor custodiate

Asistența medicală primară acordată persoanelor private de libertate era asigurată de 2 medici de medicină generală, iar asistența stomatologică de către un medic stomatolog. **Penitenciarul a avut angajat medic psihiatru în perioada aprilie-august 2019 (plecat prin demisie). La data vizitei exista un deficit de 4 medici generaliști și un medic psihiatru.** Continuitatea asistenței medicale a deținuților în afara orelor de program a medicilor era asigurată de 10 asistenți medicali generaliști care lucrau în ture de 12 ore (7-19 și 19-7) și în program de 8 ore (8-16 și 14-22). Unitatea avea angajat asistent igienist și asistent de stomatologie. **Asistentul de farmacie s-a transferat în altă unitate atribuțiile acestuia fiind**

preluate de un asistent generalist. La nivelul serviciului medical există un grad de ocupare a posturilor de 76,19%.

Cabinetul de consultații medicale/stomatologice, sala de tratamente și dotarea acestora cu aparatură, materiale sanitare și medicamente, organizarea acordării consultațiilor/supravegherii medicale la nivelul cabinetelor medicale și a infirmeriilor, se făcea conform Ordinului nr.429/C/07.02.2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor și a normelor în vigoare cuprinse în Ordinul ministrului sănătății nr.153/2003 și nr.1338/2007.

În ceea ce privește asistența medicală a persoanelor private de libertate cu afecțiuni psihice, în discuția purtată de membrii echipei de vizită cu medicul șef acesta a precizat că **există o medie de 350-400 deținuți în tratament psihotrop, spre exemplu în luna septembrie-octombrie 2019 au fost 411 deținuți care au primit medicație psihotropă, iar la data vizitei 364 deținuți erau cu tratament specific.** Un număr de 22 de persoane private de libertate aveau instituită, conform *art. 109 Cod Penal – Obligarea la tratament medical*, și nu existau refuzuri în acest sens. Prezentarea deținuților pentru consult psihiatric se făcea în Ambulatoriu Spitalului Județean de Urgență Giurgiu (consultații acordate de medicii psihiatri de la Spitalul de Psihiatrie Vadu Lat), deținuții fiind programați și erau acceptate 3-4 persoane la o prezentare. Înțernările în situația afecțiunilor psihice acute se făceau în Penitenciarul Spital Jilava, iar cele cronice în Penitenciarul Spital Mioveni. Nu au fost relatate dificultăți în ce privește evaluarea persoanelor private de libertate cu afecțiuni psihice sau internarea lor. Totuși a fost relatată situația în care **datorită obligativității achiziției prin SEAP a medicamentelor necompensate se ajungea la întârzieri de până la 3 săptămâni. Aceste medicamente, conform ordinelor în vigoare, nu puteau fi asigurate din componența aparatului de urgență. Ca urmare, se recurgea la modalitatea ca deținutul să primească de la familie medicația sau să o achiziționeze din fonduri personale.** În Ordinul nr. 429/C/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor la art.3 alin. (2) este stipulat că „*persoanele private de libertate beneficiază în mod gratuit de asistență medicală și de medicamente*”, însă în situația achiziționării din fonduri personale ale deținuților a medicamentelor pentru a nu exista întârzieri în continuitatea tratamentelor sau în inițierea lor, această prevedere nu era respectată. Ca urmare se recomandă **asigurarea de către unitatea penitenciară, în cantități minim necesare, a medicamentelor necompensate cele mai frecvent recomandate /prescrise de medicii specialiști/de unitate, până la achiziționarea lor prin SEAP.**

Tratamentele strict supravegheate (psihotrope, antiretrovirale, etc.) se administrau de către asistenții medicali la cabinetele medicale din secțiile de deținere. Există o procedură în ceea ce privește administrarea tratamentului psihotropic. Tratament pentru HIV-SIDA primeau 25 de deținuți, 9 deținuți primeau tratament substitutiv cu metadonă și 42 aveau tratament antidiabetic, din care 9 cu insulină.

Din informațiile primite și documentele puse la dispoziția membrilor echipei de vizită de către cadrele medicale, din realizarea interviurilor cu persoanele private de libertate s-au constatat următoarele :

- **într-o situație un deținut, la depunerea în penitenciar a declarat că suferă de tulburare psihică, fiind prezentat după 3 săptămâni la consult de specialitate în urma căruia a primit recomandare de tratament neuroleptic și antidepresiv, însă după mai multe zile nu începuse tratamentul și conform fișei medicale nu avea completată rețeta;**

-un alt deținut, în tratament cronic pentru afecțiune respiratorie a afirmat că **au existat întârzieri de câteva zile în administrarea medicației**;

-o persoană privată de libertate cu hipertensiune, care se afla în perioada de carantină, a afirmat că **la depunere nu i-au fost determinate tensiunea arterială, pulsul și nu a fost alocată la norma de hrană pentru persoane bolnave**;

-la nivelul secției E.1 persoanele private de libertate care au purtat discuții cu membrii echipei de vizită au precizat că **examinarea medicală la depunere, pentru unii a constat în măsurarea tensiunii arteriale și înregistrarea medicației personale, pentru alții a constat în efectuarea anamnezei și semnarea unor documente fără a le fi explicitat conținutul lor**.

Din consultarea, prin sondaj, a fișelor medicale ale deținuților nou-depuși, **nu în toate cazurile era consemnată cu ocazia examinării medicale la depunere prezența sau absența urmelor de violență corporală**, aşa cum este prevăzut la art.106 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 Evaluarea medicală „*în termen de 72 de ore de la primire, medicul locului de deținere efectuează examenul clinic complet, putând fi solicitate investigații paraclinice, astfel încât, în cel mult 21 de zile, să se stabilească starea de sănătate și cerințele de asistență medicală și de hrană, precum și aptitudinea de muncă, consemnând constatările în fișa medicală. Mențiunile privind leziunile traumaticice observate la depunere se consemnează în registrul prevăzut la art. 159 alin. (8), iar cele privind aptitudinea de muncă se consemnează și în documentele operative stabilite prin reglamentul prevăzut de art. 15 alin. (3) din Lege. Ca urmare se recomandă ca*

În toate cazurile, în cadrul examenului medical efectuat persoanei private de libertate la depunerea în penitenciar, să se consemneze și observarea prezenței sau absenței mărcilor traumatici.

Având în vedere prevederile cuprinse în Ordinul nr. 429/C/2012, Măsuri la primirea în penitenciar și pe perioada de observare-carantinare, art. 11 lit. a) potrivit căruia „*efectuarea unui examen clinic general, cu scopul depistării semnelor evidente de agresiune, adicții, tulburări psihice, risc de suicid, depistării bolilor infectocontagioase și parazitare care impun izolare de colectivitate până la vindecare sau internare într-o unitate spitalicească de profil și cunoașterii antecedentelor patologice și afecțiunilor cronice care impun instituirea deîndată a unei terapii medicamentoase adecvate și regim alimentar*”, art.13 alin. (1) lit. c), conform căruia respectarea, pe cât posibil, a cazării corespunzător tranșelor de depunere sau pe intervale de timp cât mai mici dintre primul și ultimul intrat (**maximum 7 zile**) și art.14 alin.(1) potrivit căruia în termen de maximum 72 de ore de la primire se efectuează examinarea medicală la depunere. Aceasta constă în: anamneză, examinare clinică și stabilirea diagnosticului clinic la depunere, echipa de vizită recomandă examinarea medicală completă, iar după caz, **instituirea tratamentului medicamentos și alocarea la regim alimentar deîndată a persoanelor private de libertate nou-intrate.**

- secția E.13 cuprindea camerele de infirmerie cu o capacitate de 29 de paturi, la data vizitei fiind cazați 14 deținuți și camera în care erau cazați deținuții aflați în refuz de hrană, aceasta dispunând de 6 paturi și grup sanitar. Tot la nivelul acestei secții se afla camera destinată vizitei intime care era mobilată corespunzător, dotată cu televizor și grup sanitar. Persoanele care au însotit echipa de vizită au precizat că la solicitarea persoanei private de libertate, prin intermediul cabinetului medical, le erau distribuite prezervative. În camerele de infirmerie dotate cu câte 7 paturi și grup sanitar propriu erau cazați câte 3 sau 4 deținuți care primeau tratament pentru afecțiuni pulmonare, neuro-psihice, post AVC, hepatice, etc. Unul din deținuți era internat ca urmare a ieșirii în ziua respectivă din refuz de hrană pentru a fi supravegheat medical. În discuțiile purtate cu deținuții, aceștia au precizat că beneficiază de apă caldă și că în timpul nopții le este asigurată căldura, că sunt mulțumiți de regimul alimentar pe care îl primesc și că li se administreză medicația conform indicațiilor medicale. Unul din deținuți avea aprobată documentația și urma să înceapă tratamentul specific pentru hepatita virală C. **În timpul vizitei membrui echipei au constatat la camera de infirmerie E13.3 că unul din paturi obtura 1/3 din spațiul ușii făcând dificil accesul în cameră și ca urmare recomandă**

poziționarea paturilor din cameră astfel încât să se faciliteze accesul în încăpere și să se îndepărteze riscul de accidentare.

-în discuțiile purtate cu persoanele private de libertate acestea au precizat că erau în evidență cu hepatită virală C și erau în aşteptarea începerii tratamentului specific. Prezentarea la cabinetul medical al unității era asigurată conform programării secției și la solicitarea acestora;

-un deținut în evidență cu afecțiune psihică care primea tratament psihotrop, în anul 2019 a recurs de mai multe ori la ingestie voluntară de medicamente și la forma de protest a refuzului de hrană. Acestea declarat că nu a beneficiat niciodată în penitenciar de consiliere psihologică. Din examinarea fișei medicale, pe perioada refuzului de hrană nu a fost consultat medical;

-în ziua vizitei urma să fie aplicată sancțiunea cu izolarea unui deținut. La camera de izolare din secția E. 9 cu o zi în urmă a fost cazată o persoană privată de libertate care a declarat că a fost examinată medical la momentul aplicării măsurii disciplinare cu izolarea.

Din discuția purtată cu medicul șef, acesta a afirmat că *nu au fost puține cazurile în care nu a avizat aplicarea sancțiunii cu izolarea deținuților cu afecțiune psihică*. S-a reținut situația unui deținut care pe fondul unei afecțiuni psihice pentru care urma tratament de mai mulți ani, a recurs în mai multe rânduri la autoagresiuni. Din declarațiile acestuia **situația cea mai critică a simțit-o în perioada de aproximativ un an, fiind cazat singur în cameră pe secția E.9, considerând această perioadă ca o izolare, iar pentru a fi mutat într-o cameră cu alte persoane a recurs din nou la autoagresiune**. Din consultarea fișei lui medicale s-a constatat că și la data vizitei avea recomandare de tratament psihotrop, însă **nu era consemnată data la care i-a fost eliberată prescripția cu medicația actuală**.

Potrivit **Regulilor Nelson Mandela (regula 39 pct.3) – înainte de a impune sancțiuni disciplinare, administrația penitenciarelor trebuie să examineze modul în care boala mintală sau dizabilitatea de dezvoltare a deținutului ar fi putut contribui la comportamentul său sau la comiterea încălcării sau faptei care a stat la baza sancțiunii disciplinare. Administrația penitenciarelor nu va sancționa niciun comportament al deținutului care este considerat un rezultat direct al bolii sale mentale sau al dizabilității intelectuale**, iar potrivit **Normelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii** (al 21-lea Raport, publicat în 2011), **sancțiunea izolării se va aplica doar în cazuri excepționale și ca ultim resort**, având în vedere consecințele devastatoare pe care le poate avea o astfel de măsură asupra sănătății mintale

(cel mai important indicator în acest sens fiind rata înaltă de sinucideri în rândul persoanelor private de libertate izolate).

În multe din camerele de deținere din secția de maximă siguranță, unde erau cazați și deținuții încadrați în grad sporit de risc, lipsa dotărilor, precum și faptul că în multe din aceste camere era cazat câte un singur deținut, creau persoanei private de libertate senzația de izolare, sentimentul unei pedepse suplimentare, cu atât mai mult cu cât din cei 88 de deținuți cazați pe aceasă secție un număr de 50 de persoane primeau medicație pentru afecțiuni psihice. Având în vedere acest aspect, se recomandă ca ținând cont de asigurarea siguranței locului de deținere, **conducerea penitencialului împreună cu psihologii și medicii unității să evalueze riscurile persoanelor cazate individual în aceste camere, având în vedere structura personalității, afecțiunile lor psihice sau alte afecțiuni medicale, pentru a preveni/reduce autoagresiunile, stările de decompensare a afecțiunilor psihice și a riscului de suicid.**

În acest sens inclusiv textul Legii 254/2013, la art. 34 alin. (4) folosește sintagma *de regulă*: *Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim de maximă siguranță sunt supuse unor măsuri stricte de pază, supraveghere și escortare, sunt cazate, de regulă, individual, prestează muncă și desfășoară activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, moral-religioase, instruire școlară și formare profesională, în grupuri mici, în spații anume stabilite în interiorul penitenciarului, sub supraveghere continuă, în condițiile stabilite prin regulamentul de aplicare a prezentei legi.*

-în anul 2019 au existat două decese – unul produs la un deținut cu afecțiune neoplazică decedat în Spitalul Județean Giurgiu, al doilea la o persoană privată de libertate, decedată în penitenciar, care a suferit un infarct miocardic. Conducerea penitenciarului a relatat echipei de vizită un incident petrecut în cursul anului 2019 când un deținut în evidență cu afecțiune psihică a recurs la ingestie medicamentoasă și ca urmare a acestei acțiuni a fost internat în spitale din rețeaua Ministerului Sănătății, apoi a fost transferat în penitenciar spital unde ulterior a survenit decesul persoanei private de libertate.

În concluzie, având în vedere numărul mare de deținuți custodiați în Penitenciarul Giurgiu, și implicit numărul mare de consultații medicale curative și de urgență, asigurarea asistenței medicale specifice mediului penitenciar, a serviciilor de profilaxie, de supraveghere epidemiologică, faptul că la peste 1/3 dintre deținuți, la data vizitei, li se administra medicația strict supravegheat, cei mai mulți din aceștia suferind de afecțiuni psihice (365) este imperios necesară scoaterea la concurs a posturilor de medici generaliști, a postului de medic

psihiatru și a postului de asistent medical. Deasemenea observând volumul mare de documente, statistici/raportări care trebuiau redactate la nivelul cabinetului medical se recomandă **includerea în statul de funcții a unității a postului de *registrator medical***, în acest fel cadrele medicale fiind degrevate de activități *tip secretariat*.

f) Referitor la activități de asistență socială și educative

Unitatea penitenciară era acreditată ca furnizor de servicii sociale, începând cu anul 2017 și deținea licență de funcționare pentru Serviciul de Educație și Asistență Psiho-Socială începând cu anul 2015, cu o perioadă de valabilitate de 5 ani.

În cadrul Serviciului de asistență psihosocială își desfășurau activitatea numai doi asistenți sociali, din totalul celor patru posturi aprobate prin organigramă. În conformitate cu Decizia nr. 348/2016 a Directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor privind aprobarea Standardelor de personal pe domenii de activitate și categorii de unități penitenciare, în domeniul asistenței psihosociale raportul asistent social/număr de deținuți este stabilit în funcție de regimul de detenție, astfel că pentru penitenciarele cu regim de maximă siguranță, închis și arestați preventiv (uși închise) raportul este 1 asistent social/200 deținuți, iar la regimul semideschis și deschis (uși deschise) raportul este 1 asistent social/125 deținuți. **Având în vedere numărul persoanelor deținute, se impune suplimentarea posturilor în conformitate cu acest document, dar și cu legislația specifică în domeniu, astfel încât un număr cât mai mare de deținuți să poată fi implicați în activități sociale și educative care să conducă la creșterea sanselor de reintegrare socială.**

Asistenții sociali îndeplineau condițiile specifice de exercitare a profesiei, activitatea acestora fiind structurată pe trei componente: consiliere socială, con vorbiri individuale, cât și implementarea programelor structurate sau semi-structurate. În vederea menținerii relației cu familia, asistentul social asigura sprijin persoanei private de libertate în sensul identificării și susținerii mediului de suport pentru integrare socială, cât și pentru identificarea surselor financiare post liberare.

Activitățile de asistență socială vizau: evaluarea, consilierea, medierea socială, precum și alte activități desfășurate în baza proiectului de activitate, fiind organizate pe trei componente: consiliere socială, con vorbiri individuale, implementarea Programelor structurate sau semi-structurate.

În cadrul Penitenciarului erau organizate Programe de asistență socială adresate deținuților, adaptate în funcție de nevoile și risurile identificate, în vederea formării și dezvoltării deprinderilor sociale, precum și a îmbunătățirii relațiilor acestora cu mediul de

suport. Pentru fiecare program de asistență socială era constituită o mapă documentară fiind completată, în unele cazuri și cu alte documente decât cele prevăzute în manualul programului.

De asemenea, asistenții sociali acordau sprijin calificat persoanelor private de libertate, în vederea ameliorării sau soluționării problemelor sociale cu care se confruntau, cât și în vederea pregătirii acestora pentru reintegrarea în familie și comunitate după liberarea din penitenciar. Din declarațiile asistenților sociali a rezultat faptul că o parte a deținuților solicitau și convorbiri individuale, ca demersuri de asistență socială, în cadrul cărora erau identificate probleme sociale și care impuneau intervenții de specialitate.

În conformitate cu obiectivele stabilite prin Planul de Management al Sectorului Educație și Asistență Psihosocială/Serviciul de Educație și Asistență Psihosocială se asigurau, pe lângă organizarea și desfășurarea de activități sociale și activități educaționale și moral religioase având ca scop asistarea și facilitarea reinserției sociale a persoanelor private de libertate custodiate.

Activitățile de consiliere socială aveau în vedere restabilirea/medierea relațiilor de familie; dezvoltarea abilităților sociale; dezvoltarea abilităților parentale; dezvoltarea capacitatii decizionale în situații de risc și alte nevoi și riscuri sociale (handicap, invaliditate, pensie, documente de stare civilă, etc); identificarea de resurse; prevenția violenței domestice, cele mai frecvente participări fiind cele privind consilierea socială pentru nevoi și riscuri sociale, în perioada 01.01-31.10.2019 numărul acestora fiind 35.

De asemenea, persoanele private de libertate au participat la diverse programe de activitate, cea mai mare frecvență, pentru perioada enunțată, fiind la programul de formare a abilităților sociale (86 participanți).

Se constată că, deși necreditate, există interes pentru participarea la anumite activități sociale pe bază de proiect de activitate (364 participanți). Cu privire la programele de asistență socială derulate de colaboratori externi, precizăm că acestea s-au desfășurat fie în cadrul penitenciarului, fie în afara acestuia, participarea deținuților fiind în funcție de regimul de detenție, astfel au fost organizate diverse evenimente sociale (activități de informare privind cariera;,, Bursa locurilor de muncă”; „ De Paște cu tata”; săptămâna căsătoriei, etc); culturale („Ziua Culturii Naționale”; „ Ziua Unirii Principatelor Române”; „ Ziua limbii materne”; lansări de carte, piese de teatru, etc) educative (Ziua nonviolenței în școli; competiții sportive, etc) religioase (vizite la mănăstiri, schituri, activități liturgice, etc).

Referitor la medierea socială, asistenții sociali efectuau demersuri în raport cu instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale și mediul de suport al persoanelor private de libertate,

formulând adrese scrise către autorități sau telefonic, în cazuri temeinic justificate, când situația impunea intervenție imediată.

Echipa de vizită a constatat că toți specialiștii aveau orare întocmite corespunzător, fiecare specialist având alocate, zilnic, activități directe cu persoanele private de libertate, activitățile desfășurate fiind consemnate de către asistenții sociali în registrul specialistului, dar și în aplicația informatică.

În urma evaluărilor sociale și psihologice a persoanelor private de libertate, aceștia au primit recomandarea de a participa la programe și activități, astfel că în perioada 01.01-31.10.2019 cele mai multe programe erau axate pe: formarea abilităților sociale (86 participanți), programe de prevenire a recidivei - dezvoltarea abilităților decizionale în situații de risc infracțional (76 participanți), programe de pregătire pentru liberare (74 participanți).

Cu privire la instruirea școlară, pentru anul școlar 2019-2020 au fost alocate un număr de 36 de locuri în învățământul primar, iar pentru înființarea învățământului gimnazial și liceal au fost făcute demersuri, fiind solicitări către inspectoratul școlar județean, în mod deosebit pentru organizarea programului „A doua șansă”.

Tot în cursul anului 2019, un număr de 14 deținuți au fost selectați pentru a participa la cursuri de calificare profesională în meseria de lucrător în cultura plantelor, finalizarea acestora făcându-se pe baza testării cunoștințelor, deținuții obținând certificate de calificare recunoscute de Autoritatea Națională pentru Calificări, astfel că la ieșirea din penitenciar deținutul se poate integra mai ușor pe piața forței de muncă, inclusiv în societate.

Din analiza activității serviciului de educație, pe semestrul I 2019, specialiștii serviciului au desfășurat diverse programe și activități educaționale, moral-religioase, de informare și sportive, astfel: programul de adaptare la condițiile privării de libertate (100 persoane); program de educație civică (115 persoane); program de educație pentru sănătate (63 persoane); program educație pentru viața de familie (74 persoane); program „Universul cunoașterii” (90 persoane); program de educație prin sport (31 persoane); program moral-religios (16 persoane). Dintre activitățile educaționale enumerăm cele la care se înregistrează cel mai mare număr de participanți (2245 persoane/3766 participări) – activități sportive (fotbal, handbal, baschet, volei, tenis de masă, etc).

Cu privire la activitățile religioase (consiliere moral-religioasă, consiliere de grup/slujbe, con vorbiri duhovnicești) facem precizarea că acestea s-au desfășurat în parteneriat cu Episcopia Giurgiului, numărul participanților la aceste activități a fost de 1399 deținuți.

Participarea deținuților la programele și activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială se realizase în baza recomandărilor consemnate în planul individualizat, activități formulate ulterior evaluării multidisciplinare, ținându-se cont de prioritizarea intervențiilor.

Includerea în programele și activitățile organizate în penitenciar, se făcuse în baza solicitării persoanei private de libertate, conform ofertei de programe și activități și a orarului de derulare a acestora.

În cadrul vizitării spațiului, echipa de vizită a constatat că nu toate documentele din infochiosc se puteau accesa astfel încât persoanele private de libertate să poată fi informate cu privire la toate aspectele care îi privesc (exemplu: Rolul asistentului social).

În cadrul penitenciarului era amenajată o capelă, deținuții apreciind implicarea preotului în cadrul activităților religioase, cât și în cadrul unor discuții individuale cu acesta.

O parte a deținuților au declarat că pot împrumuta cărți de la bibliotecă, aceasta fiind dotată cu un număr considerabil de cărți.

Pe holurile secțiilor erau instalate aviziere ce conțineau informații actualizate despre oferta de programe.

Din verificarea câtorva dosare ale deținuților s-a constatat faptul că, aceștia au fost informați atât cu privire la drepturile și obligațiile pe care le aveau cât și aducerii la cunoștință a diferitelor termene pentru citații, audieri etc. Totuși membrii echipei de vizită au constatat că persoanele private de libertate nu-și cunoșteau drepturile.

Mapa de cameră se afla la supraveghetor (în biroul acestuia) și era dată persoanei private de libertate spre informare, la solicitarea acesteia, pe bază de semnătură în registrul alcătuit special în acest sens, motivat de faptul că multiplicarea acesteia ar însemna un consum mare de hârtie xerox și că acestea au fost distruse de către persoanele private de libertate atunci când au fost aplicate pe interiorul ușilor de acces ale camerelor de cazare. Se impune dotarea fiecărei camere de cazare cu câte o mapă spre informarea deținuților.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Giurgiu să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

a) Referitor la condițiile de cazare

- îmbunătățirea condițiilor de cazare în cadrul secției E9; igienizarea camerelor de cazare; înlocuirea instalațiilor sanitare uzate și deteriorate; compartimentarea băii comune și a wc-urilor din cadrul Secției E9 în vederea asigurării intimitații persoanelor private de libertate; înlocuirea mobilierului și a cazarmamentului deteriorat; poziționarea paturilor din camera de infirmerie E13.3 astfel încât să se faciliteze accesul în încăpere, să fie îndepărtat riscul de accidentare; renovarea camerei de refuz de hrană din cadrul secției E 13;
- asigurarea dotărilor necesare pentru deținuții cu handicap (rampe, bare la toaletă); furnizarea agentului termic și în cursul zilei; extinderea programului de furnizare a apei calde în spațiile în care se asigura doar o oră pe zi persoanelor private de libertate;

b) Referitor la personal

- urgentarea ocupării/suplimentării posturilor existente la nivelul Penitenciarului Giurgiu (sector psihologic, socio-educativ, medical, inclusiv a unui post de registrator medical, etc) în concordanță cu prevederile legale în vigoare;

c) Referitor la asistența medicală

- identificarea posibilității de a asigura de către unitatea penitenciară, în cantitate minim necesare, a medicamentelor necompensate cele mai frecvent recomandate/prescrise de medicii specialiști/de unitate, până la achiziționarea lor prin SEAP;
- examinarea medicală completă, iar după caz, instituirea tratamentului medicamentos și alocarea la regim alimentar de îndată a persoanelor private de libertate nou-intrate; cazarea în camera de carantină în tranșe de maxim 7 zile între primul și ultimul intrat a deținuților nou depuși în penitenciar;

-în toate cazurile, în cadrul examenului medical efectuat persoanei private de libertate la depunerea în penitenciar, să se consemneze și observarea prezenței sau absenței mărcilor traumatice;

-în timpul refuzului de hrană deținutul să beneficieze zilnic sau de câte ori este necesar de examinare medicală; în situația achiziționării medicamentelor la cerere, din fonduri proprii, acestea să fie recomandate de medicul unității sau de medicul specialist și să fie administrate în condiții de siguranță;

-conducerea penitenciarului împreună cu psihologii și medicii unității să evalueze riscurile persoanelor cazate individual în camerele din secția de maximă siguranță, având în vedere structura personalității, afecțiunile lor psihice sau alte afecțiuni medicale, pentru a se evita autoagresiunile/acțiunile cu scop suicid; limitarea duratei îndelungate de cazare a unei singure persoane într-o cameră;

d) Referitor la asistența psihologică

-asigurarea consilierii psihologice persoanelor care au intrat în refuz de hrană, și persoanelor care au suferit acte de autoagresiune;

-acordarea unei importanțe deosebite categoriilor vulnerabile precum tinerii prin activități suplimentare pentru tineri inclusiv exerciții fizice, școlarizare și formare profesională;

- asigurarea unor activități de reabilitare psihosocială, exerciții fizice persoanelor cu afecțiuni psihiatriche;

- includerea persoanele cu tratament cu metadonă în programe de grup pentru persoane cu antecedente în consumul de substanțe;

e) Referitor la sancțiunile disciplinare

-cercetarea prealabilă privind lămurirea incidentului sub toate aspectele și administrarea dovezilor certe privind săvârșirea abaterilor disciplinare reținute în sarcina persoanelor private de libertate de către Comisia de disciplină, având în vedere dosarele clasate de Comisia de disciplină și sancțiunile disciplinare anulate de judecătorul de supraveghere a privării de libertate;

- examinarea posibilității utilizării medierii în scopul prevenii abaterilor disciplinare sau al soluționării conflictelor, în concordanță cu normele CPT și Regulile Nelson Mandela;

- respectarea Normelor CPT și a recomandărilor făcute de delegația CPT la ultima vizită în România cu privire la interzicea sancțiunilor disciplinare pentru actele de autoagresiune: *CPT recomandă autorităților române să se asigure că actele de autoagresivitate și tentativele de suicid să nu mai fie catalogate ca sancțiuni disciplinare și în consecință dispozițiile legale relevante să fie modificate și a Regulilor Mandela adoptate de O.N.U. potrivit cărora înainte de a impune sancțiuni disciplinare, administrația penitenciarelor trebuie să examineze modul în care boala mentală sau dezabilitatea de dezvoltare a deținutului ar fi putut contribui la comportamentul său sau la comiterea încălcării sau a faptei care a stat la baza sancțiunii disciplinare. Administrația penitenciarelor nu va sancționa nici un comportament al deținutului care este considerat un rezultat direct al bolii sale mentale sau al dizabilității intelectuale (Regula 39 pct. 3);*

- respectarea Normelor CPT și a Regulilor Mandela cu privire la interzicerea contactelor cu familia: CPT recomandă ca *restricționarea vizitelor să nu fie folosită ca pedeapsă disciplinară și Regula 43 Mandela potrivit căreia sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia;*

f) Referitor la respectarea dreptului la informație

- asigurarea funcționalității infochioșcului având în vedere faptul că o parte a documentelor nu se puteau deschide (exemplu: Rolul asistentului social);
- dotarea fiecărei camere de cazare cu câte o mapă spre informarea deținuților;

g) Alte aspecte

- punerea de acord a prevederilor din Regulamentul de ordine interioară a Penitenciarului Giurgiu cu prevederile Legii nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun;

- luarea măsurilor necesare pentru prevenirea producerii și consumului de alcool în cadrul penitenciarului;

- casarea fierului vechi depozitat în curtea interioară a unității penitenciare după soluționarea dosarului penal existent la nivelul Penitenciarului Giurgiu;

RECOMANDĂ

conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- transferarea persoanelor regăsite la o distanță față de domiciliu în vederea menținerii legăturii cu familia și a reabilitării psihosociale respectând art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. *Penitenciarul în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate se stabilește de Administrația Națională a Penitenciarelor. La stabilirea penitenciarului se are în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, ținându-se seama și de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare socială identificate, sex și vârstă;*

- extinderea capacitați de cazare pentru executarea pedepselor din zona Moldovei astfel încât aceste persoane să mențină legătura cu familia și să nu fie custodiate la penitenciarul Giurgiu la o distanță îndelungată de domiciliu;

-punerea în acord a dispozițiilor art. 82 lit. ț) și art. 100 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, referitoare la interzicerea actelor de autoagresiune, considerate abateri disciplinare grave și sancționate, cu recomandarea CPT de a nu mai sancționa disciplinar actele de autoagresiune;

- punerea în acord a prevederilor art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 referitoare la aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni și a art. 101 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, în sensul incluziei dreptului de a primi vizite în categoria drepturilor care nu pot fi îngădiate cu Regulile Mandela adoptate de O.N.U., potrivit cărora sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia (Regula nr. 43 pct. (3)).

- urgentarea ocupării/suplimentării posturilor existente la nivelul Penitenciarului Giurgiu în concordanță cu prevederile legale în vigoare ;

-sprăjinirea Penitenciarului Giurgiu în achiziționarea necesarului de televizoare pentru camerele de cazare.

RECOMANDĂ

Ministerului de Justiție să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

-punerea în acord a dispozițiilor art. 82 lit. ț) și art. 100 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, referitoare la interzicerea actelor de autoagresiune, considerate abateri disciplinare grave și sancționate, cu recomandarea CPT de a nu mai sancționa disciplinar actele de autoagresiune;

- punerea în acord a prevederilor art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 referitoare la aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni și a art. 101 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, în sensul incluziei dreptului de a primi vizite în categoria drepturilor care nu pot fi îngrădite cu Regulile Mandela adoptate de O.N.U., potrivit cărora sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia (Regula nr. 43 pct. (3)).

- crearea unei secții medico-sociale care să asigure asistența medicală și reabilitarea psihosocială a persoanelor cu afecțiuni psihiatriche, motivat de numărul ridicat al acestor persoane;

București, 14 ianuarie 2020